

BAND
DOKTOR

Kontakt:
kontakt@grobundbandakademi.dk
+ 45 26 67 67 13
www.grobundbandakademi.dk

Banddoktor er udgivet med støtte fra
Statens Kunstfond, Aarhus Kommune og ORA

Skrevet af Jens Munch, Tejs Dragheim-Lauritsen,
Frej Vammen Lesner og Nikolaj Bugge

Design af Jeppe Søndergaard Knudsen

Stor tak for gennemlæsning, feedback og korrektur:
Julie Ørnholt Bøtker-Rasmussen, Magnus Jochumsen,
Rosita Thyra Lund Seeberg, Dorrit Lauritsen,
Nanna Strandberg Clausen, Sarah Kirkegaard Jensen,
Kristine Bjørg Markussen og Turid Nørlund Christensen.

En særlig tak til Ricco Andie Jensen,
Lene Ethelberg Jensen og Musikforeningen Mono
for et fantastisk samarbejde gennem alle årene
samt Lars-Ole Vestergaard og Aarhus Musikskole
for overhovedet at gøre projektet Grobund
Bandakademi muligt.

© 2020
ISBN: 978-87-972527-1-0

Der er over de sidste mange år sket en bevægelse i det musikpædagogiske miljø mod et fokus på komposition og sangskrivning som en del af sammenspilsundervisningen. Det kalder på nye didaktiske tilgange og overvejelser, vidensdeling og måske også et opdateret sprog for, hvordan vi taler om - og med - de elever, som vi underviser.

I Grobund Bandakademi har vi arbejdet med facilitering af gruppeprocesser hos bands via komposition og sangskrivning i mere end 10 år. Hensigten med denne bog er at tilbyde essensen af de erfaringer, vi hen over årene har gjort os. Bogen skal ikke læses som en metodisk drejebog, men en præsentation af de tanker, der ligger bag den måde, vi arbejder på, når vi går ind i et undervisningslokale i Grobund.

Vores måde at arbejde på er selvsagt ikke den eneste rigtige, og vi vil opfordre enhver til at udfordre vores tilgang og tilrettelægge den individuelle arbejdsform, så den passer bedst ind i de konkrete fysiske, organisatoriske og ikke mindst personlige rammer, som ligger til grund for undervisningen. Vi tror på, at resultatet bliver bedst, når man tilpasser en given idé eller metode til sin egen virkelighed og overbevisning.

Vi håber, at vi kan inspirere med vores erfaringer, og er du efterfølgende blevet mere interesseret i arbejdet med den skabende musikundervisning, så er du meget velkommen til at kontakte os med spørgsmål eller for uddybninger af de berørte emner.

*Mange hilsner fra Grobund-teamet
Jens, Tejs, Frej og Nikolaj*

MISSION

I Grobund er vores mission at lære unge mennesker at agere selvstændigt, kreativt og modigt til gavn for det fællesskab, de eksisterer i. Til det benytter vi musikken som redskab.

Vi har det dogme, at alle bands skriver deres eget musik. Det betyder, at der i selve opgavens ramme ikke findes en forventning om, hvordan slutresultatet skal se ud. Det er noget, gruppen i fællesskab må definere.

Ordet komposition eller sangskrivning antyder, at der arbejdes mod et produkt - en sang - som et resultat eller et mål. Vi er dog mere optaget af selve processen på vejen derhen. Det er bestemt rigtig fint, hvis det vælter ud med hits og god musik, men det er langt vigtigere for os, at gruppen, og de individer, der former den, oplever et inspirerende fællesskab, hvor alle udvikler og udtrykker sig.

Denne procesorienterede tilgang kan oversættes til mange scenarier og kan anvendes i alle aldersgrupper fra musikundervisning i folkeskolens indskoling til sammenspil på konservatoriet. Denne bog henvender sig derfor til enhver musikpædagog, der gerne vil have ny inspiration til at facilitere en frugtbar, kreativ proces.

RAMMER

En god facilitator er selvfølgelig fokuseret på selve processen, som gruppen er i, men der er mange ting, der kan være fremmede for gruppens kreative flow. Derfor er vi optaget af, at de fysiske og organisatoriske rammer omkring undervisningen er stimulerende og fremmede for den kreative proces. Vi synes for eksempel, at det er vigtigt, at vores øvelokaler - med elevernes hjælp - altid er tjekkede, ryddelige og opdaterede. De er indrettet hjemligt med dæmpet belysning, hyggelige sofaer og plakater på væggene. Lokalerne er tilgængelige døgnet rundt, så bandsene kan øve - også uden for deres faste øvetid.

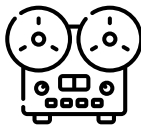
WORKSHOPS

ØVETID

NETVÆRK

INDSPILNING

Alle bands i Grobund har en fast ugentlig øvetid på 2,5 timer med tilknyttet banddoktor. Dertil sørger vi for at have mange koncerttilbud hen over sæsonen, så bandsene hele tiden har mulighed for at komme ud af øvelokalet og afprøve deres materiale foran et publikum. Dette krydrer vi med workshops, studieindspilninger, sociale arrangementer m.v. Disse ting er ikke en forudsætning for at skabe en kreativ proces, men det er i høj grad fremmede for bandets kollektive motivation.

BANDDOKTOREN

Lærer, underviser, pædagog, coach, inspirator, facilitator, teamleder, rollemodel, manager, koncertarrangør, fundraiser, administrator, pedel og rengøringsassistent. Disse er blot nogle af de mange roller, vi som banddoktorer i Grobund indtager i vores arbejde med unge bands.

Vi har valgt at kalde os 'banddoktorer' fremfor 'lærere' eller 'undervisere' for at undgå de autoritative associationer, der ligger i de klassiske begreber. Vi ser os selv som facilitatorer til bandets udvikling mere end som undervisere i klassisk forstand. På samme vis kalder vi grupperne for 'bands' i stedet for 'sammenspilsgrupper' for at sende et signal om, at vi tager deres musik og deres projekt seriøst. Det skaber desuden en stærk identitet og et ejerskab omkring deres fællesskab. Vi vil gerne have bandsene til selv at komme på banen og sammen tage ansvar for de musikalske og organisatoriske beslutninger i stedet for at forvente, at vi som undervisere tager dette ansvar for dem.

En banddoktor er dels en pædagog med indsigt i gruppedynamikker, men det er også et subjektivt individ, der har egne æstetiske holdninger og visioner, som et band kan spejle sig i. Som banddoktor er ens store opgave at se til, at den skabende proces i bandet sker på en ordentlig og gavnlig måde baseret på gensidig tillid. Man arbejder intuitivt, fornemmer hvad bandet har af behov og hjælper bandmedlemmerne med at fokusere på de mest relevante problemstillinger og mulige løsninger. Vel at mærke uden at fratage bandet dets selvstændighed.

BAND DOKTOR

BAND
DOKTOR

Banddoktoren skal dertil kunne navigere i kaos, og man skal turde udsætte sig selv for kontroltab. For hvis ønsket er, at bandet skal være styrende for processen, så kan man ikke forvente, at tingene altid forløber på den måde, man som underviser havde planlagt eller håbet på - og så må man ændre retning og gå en ny vej.

Lidt populært kan man sige, at banddoktorens rolle ikke er at komme med de rigtige svar, men at stille de rigtige spørgsmål. Selvom det naturligvis er en forsimpning af den proces, der foregår i lokalet, er der noget om snakken. Vi mener, at det er altafgørende at etablere en forståelse af, at der ikke findes et rigtigt eller forkert svar. Det er i hvert fald ikke op til én enkelt person at definere det - og slet ikke banddoktoren. Et mål for banddoktoren er således, at bandet udvikler en evne til selv at finde svar på de problemstillinger, der konstant opstår i den kreative proces. Sagt på en anden måde - at banddoktoren i processen gør sig selv overflødig.

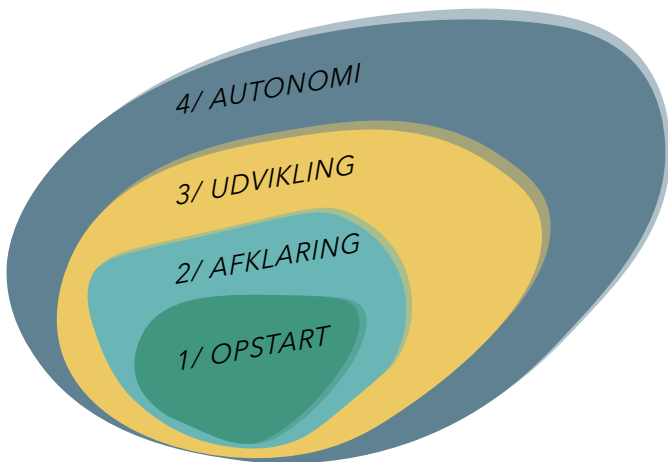
ET PAR ORD OM USIKKERHED

Det kan virke angstprovokerende at skulle gå ind i et undervisningsrum, hvor man ikke har et tydeligt pejlemærke at gå efter, og hvor man aldrig helt ved, hvor processen tager gruppen og én selv hen. Det er det også. Og selvom vi gør det på daglig basis, og selvom vi har en overbevisning om, at det selvfølgelig nok skal gå, så oplever vi stadig fra tid til anden en nervøsitet ved at skulle træde ind i et lokale uden nogen som helst idé om, hvad der skal ske. Det er en naturlig, menneskelig ting. Det kræver mod. Det kræver, at man tør stole på sin intuition. Det kræver, at man tør blotte sig selv, og at man tør have tillid til, at det man tilbyder vil blive taget godt imod. Men er det egentlig ikke også præcis det, vi beder vores elever om at gøre?

DE FIRE FASER

Vi har erfaret, at vi ofte bevæger os imellem mange forskellige roller og måder at agere på overfor bandsene, alt efter, hvor langt de er i deres udvikling, hvor modne de er, hvilke mennesketyper de er og generelt bare, hvad de har af behov på ethvert givent tidspunkt. Nye bands har ofte brug for lidt mere styring og meget positiv opbakning, mens mere erfarne bands trives bedre i friere rammer, men med større modspil og kritisk udfordring af deres idéer.

Derfor har vi - inspireret af Bruce Tuckmans model for udvikling af højtydende teams - delt et bands forløb op i 4 faser, der hver især peger på forskellige fokuspunkter i faciliteringen af processen.

Faserne skal ikke ses som en lineær udvikling med bratte overgange fra én fase til den næste. Fase 2 er et nyt lag, der lægges uden om fase 1 og så fremdeles. Selvom et band befinder sig i fase 3, så vil man fortsat skulle rumme og have opmærksomhed på de forudgående faser og fra tid til anden vende tilbage til arbejdsmetoderne fra disse. Der kan ske ændringer i dynamikken mellem bandmedlemmerne, der kan opstå nye behov og ønsker, og der kan være aspekter af musikken eller branchen, der er helt nye for bandet, og som gør, at man må træde et skridt bagud og bygge op på ny.

ET PAR ORD OM BRUCE TUCKMAN

Bruce Tuckman var en amerikansk forsker indenfor psykologi og ledelse. I 1965 udgav han teorien, der blev kendt som "Tuckman's stages of group development", hvori han beskriver de 4 udviklingstrin: Forming, Storming, Norming og Performing. Senere kom et 5. trin - Adjourning - til, som omhandler gruppens opløsning.

Denne progression fra fase 1 til 4 ser vi i det lange tidsperspektiv - fra bandets start i Grobund og til de slutter - men vi oplever det også på et mikroplan, sådan at vi i løbet af blot en enkelt øvegang med et band kan bevæge os rundt i alle fire faser.

I det følgende tager vi udgangspunkt i det lange perspektiv, men mange af de konkrete arbejdsmetoder kan uden videre oversættes og blandes i en enkelt lektion - også selvom de kommer fra forskellige faser. For hver fase gennemgår vi de vigtigste fokuspunkter og beskriver den pædagogiske tilgang, som vi mener bedst muligt understøtter bandet i deres proces frem mod at blive en selvstændig, skabende enhed.

FASE 1
OPSTART

Det er bandets første gang sammen. Banddoktoren forklarer kort, hvad præmissen er: "Nu er I et band, og I skal lave jeres egen musik". Ved hjælp af "akkordspillet", der kreerer en række tilfældige akkorder, kan bandet hurtigt begynde at forholde sig til noget musikalsk. Banddoktoren har øje for den sociale dynamik i gruppen og er med til at sikre, at alle bliver set og hørt. Det kan ske ved at stille simple, åbne spørgsmål - især rettet mod dem, der ikke naturligt byder ind i samtalen.

"Kan I lide det, I hører? Hvordan kan det spilles? Får I andre idéer til nye stykker? Andre akkorder? Hvad minder musikken jer om? Hvorfor? Hvad synes du? (direkte henvendelse til de mere stille i bandet)"

Overordnet set fokuserer vi i Fase 1 og Fase 2 mest på det **sociale** element, inden det musikalske kommer til at fylde mere i de sidste faser. Vores erfaring er, at de mest velfungerende bands er dem, der hurtigt finder en god måde at arbejde sammen på, og her kan banddoktoren gøre meget for at hjælpe dynamikkerne på plads.

Vi starter altid med en kort **forventningsafstemning** med bandets medlemmer, hvor vi bl.a. fremhæver, at det er vigtigt, at de både giver og tager plads i processen, og at de giver bandet og deres egen medvirken en ærlig chance. Det er ofte den første tid, der er den sværeste og mest usikre, og det er rart for alle parter at have forventningsafstemningen som reference, når tingene ikke lige kører fuldstændig smertefrit (og det gør de sjældent hele tiden).

Fase 1 er noget særligt, fordi det er den eneste fase, hvor banddoktoren tillader sig at være relativt styrende. De fleste nye elever forholder sig passivt i starten, fordi de er vant til undervisning, hvor læreren har en plan for slagets gang. Banddoktoren har på den måde en naturlig **autoritet** i lokalet, men det er spørgsmålet om, hvordan man formidler autoriteten, der er det essentielle her. I eksemplet forsøger banddoktoren hurtigt at få alle på banen med nogle ret direkte og konkrete spørgsmål, og det er grundlæggende en god måde at lægge ud på. Det kan virke banalt, men vi bliver stadig overraskede over, hvor meget det kommer bag på eleverne, når vi spørger dem, hvad de har lyst til at spille eller hvordan, frem for at vise dem en bestemt måde at gribe det an på. Det er med til hurtigt at destabilisere en del af autoriteten omkring vores rolle og etablerer de første antydninger af, at (an)svaret ligger et andet sted end hos underviseren.

ET PAR ORD OM TILFÆLDIGHED

I Fase 1 kan det være en god idé at bruge tilfældighed som et redskab til at neutralisere det individuelle musikalske ansvar. Vi vil gerne skabe et harmonisk udgangspunkt og få noget musik ind i lokalet, som bandet i fællesskab kan forholde sig til. Pointen ved tilfældighed er, at der ikke er nogen afsender på materialet, og at man derfor kan forholde sig ærligt til det uden at være bange for at træde nogen over tæerne.

Vi anvender ofte "akkordspillet", et lille spil bestående af små kort med grundtoner på, som kan blive til enten dur- eller molakkorder. Inden legen starter, definerer banddoktoren, hvilke toner, eleverne har mulighed for at trække. Er eleverne begyndere, kan man vælge få toner, der med stor sandsynlighed giver en harmonisk akkordprogression. Er eleverne øvede, kan man med fordel vælge at have flere eller alle toner med for større kompleksitet. Man kan dertil øge kompleksiteten ved også at tilføje kort med mere avancerede udvidelser alt efter gruppens niveau.

Eleverne trækker nu på skift en tone, som oversættes til en akkord. Det er som oftest banddoktoren, der fører an og måske endda spiller for, så eleverne kan forholde sig til det grundlæggende indhold uden først at tænke over, hvordan de spiller det. På den måde skal de bekymre sig mindre om sig selv, og i sidste ende bliver det mindre farligt at snakke om musikken og de idéer, der følger med.

TILFÆLDIGHED... FORTSAT

Det er helt legitimt at skifte akkorder ud undervejs, hvis bandet ikke synes, at musikken fungerer. Det er faktisk en rigtig god ting, hvis eleverne er kritiske, fordi det betyder, at de er i gang med at forholde sig til musikken. Som banddokter skal man passe meget på, ikke at komme til at tage over for eleverne, da man med sin erfaring oftest hurtigere kan fornemme, hvad der virker og ikke virker. Husk - det er elevernes proces omkring stillingtagen, der er vigtig - ikke musikkens kvalitet!

Det er muligt at lege legen med en terning eller blot sige tal og bagefter oversætte dem til skalatrin, eller hvad man nu kan finde på. Metoden er ikke så afgørende. Det er princippet om tilfældighed, der har betydning for den gode kollektive proces.

Så snart bandet kommer i gang på instrumenterne, oplever vi næsten altid, at nogen fylder en del mere i rummet end andre. Her kan banddokteren bruge sin naturlige autoritet til at mindske denne forskel. Nogle gange må de højljyde trække sig lidt, men de stille må også tage ansvar og bringe deres mening i spil, og banddokteren kan med fordel veksle mellem at henvende sig til hele gruppen og de individuelle medlemmer.

Med de sociale elementer i fokus tillader vi os at have mere øje for **kvantiteten** af idéerne end for kvaliteten. Elevernes bidrag og indspark behøver ikke at være dybt originale og geniale. Det vigtige er, at de oplever, at

alle idéer er velkomne og kan bidrage til den samlede skabelsesproces. I starten er det ofte banddoktoren, der må samle op på idéerne, og det er generelt en god idé at være oprigtigt opbyggende og entusiastisk over for alle inputs - også dem, der måske ikke harmonerer med banddoktorens egen overbevisning eller smag. For det meste oplever vi nemlig, at selvom en idé kan virke banal eller åbenlys, kan det være netop dén, der hjælper gruppen videre til en ny idé.

Der er i det hele taget ingen forventning om, at bandet laver stor kunst. Det vigtigste er, at de går fra lokalet med følelsen af, at de rent faktisk er i gang med at skabe noget, som de er fælles om. Når det er sagt, er det selvfølgelig vigtigt, at der ikke er noget, der lyder decideret dårligt. Hvis en akkordprogression ikke hænger sammen, en guitar ikke stemmer (på den ufede måde), eller et beat sejler, kan det være skadeligt for banddoktorens **troværdighed**, hvis man fortsat er opbyggende, bare fordi der trods alt bliver skabt et eller andet. Selvom mange unge bands tøver lidt i starten, er de meget sjældent uden smag eller holdning og bestemt ikke uden øre for, hvornår noget bare ikke fungerer. Derfor er det vigtigt, at banddoktoren griber ind, hvis der er lavpraktiske ting, der skal løses.

Slutteligt er det også banddoktoren, der bevarer **overblikket** og holder øje med tiden, så der bliver en god, naturlig udvikling på de første sessions. Det er vigtigt, at alle forlader lokalet i godt humør og med mod på mere.

I FASE 1 ER BANDDOKTOREN OPMÆRKSOM PÅ:

 at alle er på banen med idéer og meninger

 at være opbyggende og understøttende omkring alle inputs

FASE 1 - OPSTART

 at de lavpraktiske ting er i orden (stemmer guitaren, forstår alle akkorderne osv.)

 tiden, så der bliver en god afrunding på hver session

BAND
DOKTOR

FASE 2
AFKLARING

Bandet er i gang med de første sange og arbejder med form, melodi og måder at spille det hele på. De har masser af idéer, og alle er for det meste på banen. Banddoktoren følger med på sidelinjen og blander sig ikke i processen, men kan fortsat agere praktisk hjælper, når pianisten skal lære akkorderne, eller trommeslageren har svært ved at eksekvere sin groove-idé. Pludselig går processen i stå, bandet er ikke i stand til ved egen hjælp at komme videre, og banddoktoren må indtage en afklarende og understøttende rolle. Ofte kan simple, åbne og retoriske spørgsmål rettet mod bandmedlemmerne løsne op og få arbejdet tilbage på sporet.

“Hvad synes I om det, I har lavet indtil nu? Hvorfor? Hvad synes DU, sangen mangler? Er det vigtigt for sangen, at I allesammen spiller det samme? Hvad for en stemning skal sangen have? Hvordan kan den få det? Måske I kunne udvide akkordidéen i omkvædet eller lave et sejt break?”

I Fase 2 er banddiktorens fokus langt hen ad vejen identisk med Fase 1, men der er en afgørende forskel: Hvor man i den første fase er meget i kontrol, begynder banddiktoren i Fase 2 at trække sig fra (dele af) processen, så bandet i højere grad selv kan overtage. Man kan på den måde sige, at Fase 2 begynder så snart banddiktoren fornemmer, at bandet ikke har brug for den samme mængde direkte styring. Det er ofte tidligere, end man tror.

Vi forsøger hurtigt at træde lidt tilbage, fordi vi tror, der er en fantastisk læring i, at bandet kan **udforske** musikken og hinanden på egen hånd. Når man arbejder med unge mennesker, må man være indstillet på, at de ser verden anderledes end en underviser, der typisk er ældre og på godt og ondt har nogle mere gennemarbejdede holdninger. Derfor fremhæver vi **Afklaring** i Fase 2. Det er nu, det bliver tydeligere for bandmedlemmerne, hvem de forskellige individer i gruppen er, samt hvilke kvaliteter og færdigheder de rummer - både som musikere og som mennesker.

Det første, der sker i Fase 2, vil ofte være, at eleverne ikke helt ved, hvad de skal gøre. Hvis banddiktoren ikke styrer processen, hvem gør så? Der kan blive stille, og det kan blive **akavet** - også for banddiktoren. Alligevel er det vores erfaring, at det er vigtigt, at banddiktoren tør teste stemningen på denne måde. Det ender næsten altid med, at en fra bandet melder sig på banen, og det smitter hurtigt af på de andre.

På sidelinjen har banddiktoren i højere grad mulighed for at observere dynamikkerne. Det er stadig vigtigt at sikre, at der ikke bare er én, der overtager showet, fordi de andre er lidt tilbageholdende. Samtidig er det også

her, når man har knapt så travlt med at styre processen, at banddoktoren begynder at få mange idéer til musikken. Det er imidlertid vigtigt at vurdere, hvorvidt det er gavnligt for bandets proces, at banddoktoren blander sig. Vi tror på værdien i, at bandet har en fælles **skabelsesoplevelse**, og selvom det til tider kan være åbenlyst (for banddoktoren), hvad løsningen på en given udfordring i musikken er, så kan der være en meget vigtig pointe i at lade bandet selv finde frem til løsningen. Også selvom det så tager 45 minutter længere. Processen er i fokus og med til at fremme bandets identitet og selvtilid.

Går processen alligevel helt i stå, kan banddoktorens idé eller spørgsmål være afgørende for at føre gruppen videre, især hvis idéen bliver fremlagt som et åbent bud, fremfor en (mere eller mindre skjult) diktering af retningen. Hvis bandmedlemmene får indtryk af, at banddoktoren har en agenda eller en forudindtaget idé, de skal forsøge at tale sig ind i, kan det have en særdeles negativ påvirkning på processen. Fordi vi vil skabe bands, der er **selvstændige og uafhængige**, er det afgørende, at alle spørgsmål er fokuseret på, at bandet skal kunne udtrykke deres egen holdning.

UDFORSKE

SKABE

SELVSTÆNDIGHED

Ud over at benytte åbne spørgsmål kan banddoktoren zoomme ind på nogle af de idéer, bandmedlemmerne allerede har i spil og hjælpe med at bygge videre

på dem. Hvor Fase 1 nærmest udelukkende handler om kvantitet – at få så mange idéer på banen fra så mange som muligt – så giver Fase 2 mere plads til en **kvalitativ** udforskning. Vi oplever, at et nyt band i starten ofte bruger de første og bedste idéer, hvilket kan lede til relativt banale løsninger. Hvis banddoktoren bringer lidt af sin musikalske indsigt i spil – allerhelst som supplement til det, bandet allerede arbejder med – kan det både etablere banddoktoren som en værdifuld og ligeværdig musikalsk samarbejdspartner og samtidig fremhæve og understrege, at bandets arbejde har stor værdi. Det kan f.eks. være banddoktorens simple forslag om en helt ny, vild akkord i bandets vers eller omkvæd, der giver musikken et ekstra særpræg, eller inspirerer bandet i en ny retning.

Bandets **selvstændighed** kan også styrkes ved, at banddoktoren overlader bandet til sig selv. Det kan virke kontraintuitivt for den uerfarne banddoktor, men det, at bandet ikke har nogen til at hjælpe sig med beslutninger eller idéer, er i virkeligheden det, der gør dem bedst i stand til selv at tage mere ansvar for processen. I starten er det en god idé at efterlade bandet med en ramme eller opgave, så de har en klar idé om, hvad de skal bruge tiden på (f.eks. skrive et omkvæd færdigt på de næste 30 minutter). Senere bliver det en mere naturlig del af processen, at banddoktoren træder ind og ud af øvelokalet.

I FASE 2 ER BANDDOKTOREN OPMÆRKSOM PÅ:

- at lade bandet arbejde selv - også selvom det kan være lidt akavet i starten
- at tage afsæt i bandets proces og idéer, når man blander sig

FASE 2 - AFKLARING

- at præsentere egne idéer på en åben måde
- ikke nødvendigvis hele tiden at være til stede i lokalet

FASE 3
UDVIKLING

Bandet har nu fundet en arbejdsstruktur, de sociale dynamikker er faldet på plads, og der begynder at være en fælles retning i den musik, bandet skaber sammen. De har spillet deres første koncerter, fundet et bandnavn, taget bandbilleder og skrevet en lille håndfuld sange. Dette bruger banddoktoren som et afsæt til at bringe mere af sin musikalske indsigt og erfaring på banen.

"Jeg får lyst til, at man gør mere ud af forskellen på A og B stykket, så man mærker en klarere udvikling i sangen. Kan I følge det? Hvad kunne man gøre? Jeg savner noget, der giver musikken lidt "kant". Hør fx dette nummer (afspiller reference) - kan I høre, hvad en mere udfordrende rolle gør ved musikken? Måske en eller flere af jer kunne spille noget, der gør musikken mere lys/mørk/luftig/flydende/perkussiv?"

Overgangen til fase 3 finder sted, når bandet fungerer godt socialt og arbejder relativt selvstændigt som en samlet enhed. De første to faser, hvor de sociale dynamikker fylder meget, tager typisk 2-3 måneder at nå igennem, men denne tidsramme kan variere enormt. Nogle bands klikker med det samme og bruger kun en uge eller to på at finde sig selv og hinanden, mens andre bands befinder sig i de første faser i hele deres levetid.

Hvis man når til fase 3, vil bandet have udviklet en god arbejdsgang og en fælles **æstetik**. Derfor kan banddoktoren indtage en rolle, hvor der er større fokus på det musikalske indhold, og hvor banddoktorens smag og erfaring kommer mere i spil. Det giver en bredere mur for bandet at spille deres egne holdninger op ad og skaber en mulighed for at dykke ned i interessante samtaler om den musik, man laver, og hvad der ligger bag de individuelle holdninger i bandet.

ET PAR ORD OM ÆRLIGHED

Det er grundlæggende altid tilladt at være ærlig omkring, hvad man som person kan lide og ikke lide, så længe man husker på at understrege, at det jo ikke er en universel sandhed, og at de enkelte medlemmer i bandet har hver deres personlige æstetik og holdning, som er mindst lige så valid.

I Fase 3 kan banddoktorer i højere grad **bidrage** med idéer, spørgsmål og kommentarer til musikken, men man skal være opmærksom på, at de bliver præsenteret på en måde, så bandet selv kan forme dem. Det kan man gøre ved at stille åbne spørgsmål til nogle af de valg, bandet har truffet, og ved at snakke i mere abstrakte termer. En god tommelfingerregel er, at processen er på rette vej, hvis banddoktorer føler, at idéerne bliver udført, men selv bliver overrasket over udformningen af dem.

I Fase 1 introducerede vi, at banddoktorer har en naturlig autoritet i lokalet. Selvom vi gør meget for at neutralisere den, forsvinder den aldrig helt, og selvom et band når til Fase 3, er det vigtigt at huske, at bandet ofte hører ekstra godt efter, når banddoktorer snakker. Når banddoktorer er på banen med egne idéer og forslag, er det derfor vigtigt at præsentere (i hvert fald nogle af) de bagvedliggende **refleksioner** og følelser. Både så bandet bedre kan forstå, hvorfor banddoktorer mener det, der bliver sagt, men også så det kan smitte af på bandets egen måde at kommunikere på.

Man skal være opmærksom på, at bare fordi man selv har oparbejdet et (fag)sprog omkring musikken, så er det ikke givet, at de unge musikere forstår den fulde mening. Husk at ting som virker banale og åbenlyse for én, kan være helt ny information for en anden. Husk også at følelser og stemninger kan være mindst lige så valide og kvalificerede argumenter som musikteori!

I FASE 3 ER BANDDOKTOREN OPMÆRKSOM PÅ:

- at være mere på banen med sin musikalske æstetik
- at være rollemodel for at få skabt et godt sprog om musikken og den skabende proces

FASE 3 - UDVIKLING

- at præsentere idéer, der forholder sig konkret til indholdet i musikken, men som bandet samtidig kan tolke på

BAND
DOKTOR

FASE 4
AUTONOMI

Bandet har nu eksisteret en hel sæson eller mere. De sociale dynamikker fungerer for det meste godt, og den musikalske proces bærer præg af den nysgerrighed og kritiske refleksion, som banddoktoren har implementeret i gruppen. Når banddoktoren er på banen, er det ofte enten med konkrete forslag og kommentarer til musikken og dynamikkerne, eller med gode råd omkring "karriere" og musikbranchen. Det kan være idéer til, hvordan man booker, promoverer sig selv, søger penge, planlægger udgivelse osv.

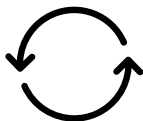
"Jeg synes ikke, at omkvædet i jeres nye sang fungerer endnu. Faktisk keder jeg mig lidt halvvejs. Jeg får lyst til en større dynamisk forskel fra verset og måske en anden startakkord. Hvad tænker I? Jeg synes, jeres sange lyder meget ens - har I tænkt over det? Hvordan matcher jeres udtryk på scenen jeres musik? Kan I gøre noget, så jeres sætliste hænger bedre sammen? Hvad er jeres plan og målsætning for det næste halve år? Hvorfor?"

I starten af skrivet proklamerede vi, at vi dybest set prøver at gøre os selv overflødige. Det virker måske paradoksalt - at arbejde for at gøre sig selv arbejdsløs - men det er en væsentlig del af missionen med at skabe uafhængige bands og selvstændige, modige unge mennesker. Fase 4 er det sidste skridt på vejen, hvor banddoktoren stadig agerer sparringspartner og i nogle tilfælde bevidst **provokerende** kritiker.

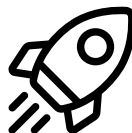
Den voksende uafhængighed i bandet giver plads til, at banddoktoren kan indtage en mere sidestillet rolle i gruppedynamikken. Frem for at fokusere på de sociale og musikalske processer som beskrevet i fase 1-3, så kan banddoktoren vurdere, om en mere subjektiv og konkret idé eller holdning - og gerne én, der skubber til bandets gængse opfattelse - kan gøre noget godt for bandets sammentømrede arbejdsgang. Hvis bandet tager idéen til sig, skubber banddoktoren til det kunstneriske perspektiv, og hvis bandet afviser idéen, har banddoktoren været med til at styrke følelsen af, at de har gang i noget stærkt, som er deres eget. Bandet og banddoktoren opbygger ofte et stærkt bånd i løbet af deres tid sammen, og det er med til at legitimere banddoktorens mere drastiske forslag, fordi bandet stoler på, at det kan hjælpe dem på sigt.

PROVOKERE

GENTÆNKE

FREMTID

I fase 4 skal man være ekstra bevidst om at **genintroducere** nogle af de tidligere faser, bandet har været igennem. Måske er gruppen blevet så låst omkring deres egne idéer, lyde og udtryk, at de kan drage fordel af at blive tvunget tilbage i en afklarende fase for derfra at lade en ny ting udvikle sig. Måske er der udskiftning i gruppen, der gør, at bandet skal genfinde (en del af) sig selv. Måske ender bandet med at konstatere, at de er det rigtige sted. Uanset hvad, så er det godt på dette stadie at udfordre det, bandet laver, og måden de gør det på.

Det er også på sin plads at snakke om bandets "karriere" og planer for **fremtiden**. Der skal være plads til alle drømme, og ligegyldigt hvordan de ser ud, kan det være gavnligt at snakke om, hvad man kan gøre for at opnå dem. Noget så simpelt som en plan for det næste halve eller hele år kan være en ekstremt motiverende og drivende kraft, når bandet går på sommerferie eller måske endda stopper i Grobund og fortsætter på egne ben.

ET PAR ORD OM KARRIERE

Vi er bevidst påpasselige med ordet "karriere", fordi det for de fleste sætter urealistiske tanker i gang om rockstjerneliv og radiohits. Vi tolker ordet som et mere generelt udtryk for bandets videre udvikling, som banddoktoren kan hjælpe med at fokusere på. Nogle bands drømmer om at turnere, indspille osv., mens andre bands helst bare vil hygge sig med at lave musik sammen. Så længe det giver mening for bandets proces, kan det ene være lige så godt som det andet.

I FASE 4 ER BANDDOKTOREN OPMÆRKSOM PÅ:

- at være på banen med mere konkrete
- til tider kritiske - holdninger og idéer
- at genintroducere nogle af de tidligere faser

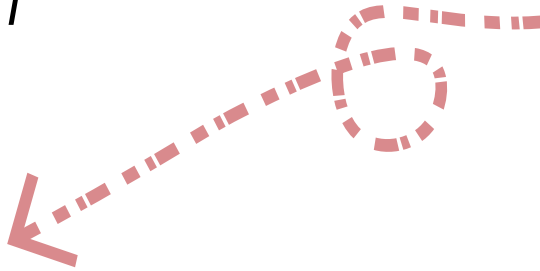
FASE 4 - AUTONOMI

- at være rådgiver og sparringspartner
ift. bandets "karriere"
- målsætninger i et længere perspektiv

BAND
DOKTOR

NÅR BANDET SKAL VIDERE

Hvis man når igennem de fire faser (og det er absolut ikke en selvfølge, at man gør det med alle bands!), vil det være helt naturligt, at bandets og banddoktorens veje skilles. Det kan virke som et antiklimaks, men det er ofte netop i 'friheden', at bandet for alvor finder sig selv og sit eget udtryk. Banddoktorer kan under alle omstændigheder ikke følge bandet resten af livet, så før eller siden er det nødvendigt at teste, om projektet kan overleve på egen hånd.

Vi har oplevet eksempler på medlemmer, der er fortsat og har udviklet deres musikalske karrierer efter en længere periode i Grobund. Vi har også oplevet eksempler på det modsatte. Lige gyldigt hvad der sker, føler vi os overbeviste om, at vi er med til at ruste de unge mennesker til et liv, hvor mod, kommunikation og samarbejde, evnen til at lytte, gå på kompromis, tage ansvar og vise respekt er afgørende. For nogle bliver det i et liv med musik. For andre bliver det med helt andre karrierer.

AFRUNDING

Vi har nu givet et indblik i nogle af de mange dynamikker, der er i spil mellem bands og banddaktorer, og hvordan man som underviser kan tilgå det at arbejde med det skabende element i musikundervisningen.

I sidste ende mener vi, at det bedste man kan gøre er at turde bringe sig selv, sin musikalske erfaring og sin pædagogiske faglighed i spil. At man tør tage chancer og følge sin intuition. At man tør møde sine elever, som de er, der hvor de er, og at man tror på, at det, der bliver skabt i øjeblikket, er en unik kombination af, at alle overgiver sig tillidsfuldt og respektfuldt til hinandens idéer og holdninger. Hvis vi forventer, at bandmedlemmerne skal kunne det indbyrdes, må de også kunne forvente, at vi gør det!

Vi håber, at vi har formået at inspirere med vores inputs, idéer og holdninger. Det er som sagt **IKKE en entydig sandhed**, men derimod et ærligt og oprigtigt bud på, hvordan en skabende tilgang til musikpædagogik kan fungere og blive frugtbar for alle. Det bliver kun stærkere af din kritiske refleksion, og derfor vil vi meget gerne snakke, diskutere og svare på spørgsmål, hvis du står tilbage med nogle ubesvarede af slagsen.

I forbindelse med 'Banddokter' har vi oprettet en hjemmeside, hvor vi samler og deler erfaringer, konkrete redskaber og gode idéer. Find den her:

www.grobundbandakademi.dk/banddokter

Tak fordi du læste med!

Mange hilsener fra Grobund-teamet:
Jens, Nikolaj, Tejs & Frej

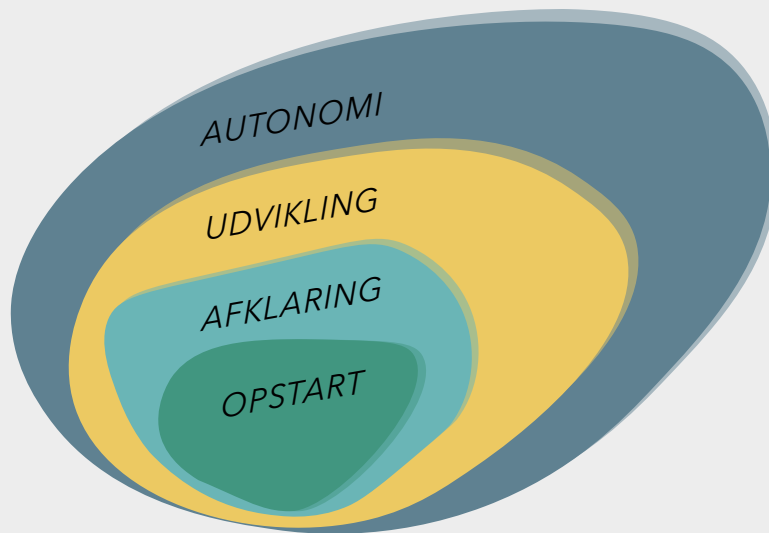

GROBUND
BANDDOKTORER &
BOGENS FORFATTERE

*Tejs Dragheim-Lauritsen
Jens Munch
Nikolaj Bugge
Frej Vammen Lesner*

DE FIRE FASER

BANDDOKTORENS OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

FASE 1 - OPSTART

- * at alle er på banen med idéer og meninger
- * at de lavpraktiske ting er i orden (stemmer guitaren, forstår alle akkorderne osv.)
- * at være opbyggende og understøttende omkring alle inputs
- * tiden, så der bliver en god afrunding på hver session

FASE 2 - AFKLARING

- * at lade bandet arbejde selv - også selvom det kan være lidt akavet i starten
- * at tage afsæt i bandets proces og idéer, når man blander sig
- * at præsentere egne idéer på en åben måde
- * ikke nødvendigvis hele tiden at være til stede i lokalet

FASE 3 - UDVIKLING

- * at være mere på banen med sin musikalske æstetik
- * at være rollemodel for at få skabt et godt sprog om musikken og den skabende proces
- * at præsentere idéer, der forholder sig konkret til indholdet i musikken, men som bandet samtidig kan tolke på

FASE 4 - AUTONOMI

- * at være på banen med mere konkrete - til tider kritiske - holdninger og idéer
- * at genintroducere nogle af de tidligere faser
- * at være rådgiver og sparringspartner ift. bandets "karriere"
- * målsætninger i et længere perspektiv

MED STØTTE FRA

ORA

AARHUS
KOMMUNE

STATENS KUNSTFOND

Grobund Bandakademi blev skabt i 2009 af Jens Munch & Caspar Quorning på foranledning af Aarhus Musikskole. Siden da har mere end 100 bands været igennem Grobund, og tilbuddet står idag som et fyrtårn inden for det kreativt skabende undervisningsmiljø i Danmark.

Med en kapacitet på op til 16 bands arbejder Grobund på daglig basis med unge musikere i alderen 14-20 år. Dertil arrangeres koncerter, workshops, indspilning, turné og festival.

Denne bog omhandler Grobunds didaktiske overvejelser i arbejdet med det skabende element i musikundervisningen. Den er udarbejdet med det formål at give inspiration til musikundervisere og andre interesserede indenfor musikbranchen, der gerne vil arbejde med composition og sangskrivning på gruppebasis.

GROBUND
BANDAKADEMI

ISBN: 978-87-972527-1-0